

Republica Moldova
Judecătoria Bălți
sediul central

or. Bălți, str. Hotinului, 43
tel.: 0231-2-22-12, fax 2-22-12
E-mail: jba@justice.md

Республика Молдова
Суд Бэлць
центральное местонахождение

г. Бэлць, ул. Хотинская, 43
тел.: 0231-2-22-12, fax 2-22-12
E-mail: jba@justice.md

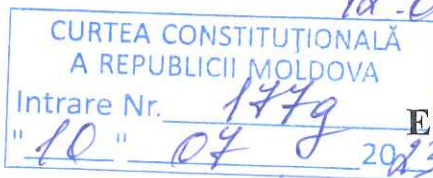
Curtea Constituțională

mun. Chișinău str. Alexandru Lăpușeanu 28

Judecătoria Bălți (sediul Central) vă expediază în adresa dvs. sesizarea pe cauza penală de învinuirea lui Rotaru Igor în comiterea infracțiunii prevăzute de art.201/1 alin.1 lit.b) Cod Penal privind Cererea privind ridicarea a excepției de neconstituționalitate din art.59 alin.(2) CPP, care prevede că, recunoașterea ca parte vătămată se efectuează prin ordonanța organului de urmărire penală.

Anexă: închierea Judecătoriei Bălți (sediul Central) din 09.06.2023, sesizarea.

Judecător

Eremciuc Ghenadie

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,

Chișinău MD 2004,

Republica Moldova

SESIZARE

prezentată în conformitate cu articolul 25 lit. c) din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională și articolele 38 alin.(1) lit. c) și 39 din Codul Jurisdicției Constituționale nr. 502-XIII din 16 iunie 1995

Prezenta sesizare este un document juridic și poate afecta drepturile și obligațiile dumneavoastră.

I – AUTORUL SESIZĂRII

1. Eremciuc Ghenadie
2. Judecător, Judecătoria Bălți, Sediul central

II – OBIECTUL SESIZĂRII

2.1. Obiectul prezentei sesizări constituie solicitarea exercitării controlului constituțional a unor prevederi din art.59 alin.(2) CPP, care prevede că, **recunoașterea ca parte vătămată se efectuează prin ordonanța organului de urmărire penală.**

2.2. Consider că fraza “**recunoașterea ca parte vătămată se efectuează prin ordonanța organului de urmărire penală**”, contravine următoarelor prevederi ale Constituției Republicii Moldova:

Articolul 4 Drepturile și libertățile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale

Articolul 7 Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 8 Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

Articolul 16 Egalitatea

(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Articolul 20 Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 26 Dreptul la apărare

(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.

Articolul 54 Restriângerea exercitiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

Articolul 114 Înfăptuirea justiției

Justiția se înfăptuiește în numele legii numai de instanțele judecătorești.

Articolul 115 Instanțele judecătorești

- (1) Justiția se înfăptuiește prin Curtea Supremă de Justiție, prin curțile de apel și prin judecătorii.
- (2) Pentru anumite categorii de cauze pot funcționa, potrivit legii, judecătorii specializate.
- (3) Înfiiințarea de instanțe extraordinare este interzisă.
- (4) Organizarea instanțelor judecătorești, competența acestora și procedura de judecată sînt stabilite prin lege organică.

III – EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

3.1. La 01.10.2019 cauza penală de învinuire a lui **Rotaru Igor** în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 201/1 alin.(1) lit.b) Cod penal, a fost repartizată spre examinare în fond.

3.2. **Rotaru Igor** este învinuit de faptul că la 20.10.2018, în intervalul de timp cuprins între orele 00:00-02:00, fiind tatăl biologic al copilului minor _____, aflându-se în locuința din _____

_____ fiind în stare de ebrietate alcoolică, acționând intenționat, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările ei prejudiciabile și dorind în mod conștient survenirea acestor urmări, profitând de vârsta fragedă a fiului său minor _____

_____ și imposibilitatea pe acest motiv de a-și exprima liber voința, a întreprins acțiuni de intimidare cu scop de impunere a voinței și controlului personal asupra victimei, manifestate prin provocarea acestuia a unei stări de tensiune și suferință psihică prin ofense și insultare, acționând intenționat asupra psihicului copilului, spunându-i că nu este fiul său, maltratându-l concomitent pe _____

_____, sugrumându-l de urechi și barbă, provocându-i o stare de spaimă și frică, după ce, necătând la faptul că era noapte, l-a condus la Inspectoratul de Poliție Bălți, unde l-a abandonat, lăsându-l sub supravegherea colaboratorilor de poliție cauzându-i astfel suferințe fizice și psihice puternice.

3.3.1. În cadrul urmăririi penale, potrivit raportului de expertiză judiciară, nr. 201910D00046 din 11.03.2019, la minorul _____ sau depistat echimoză în regiunea pavilionului urechii stîngi, echimoză în regiunea nasului, excorații în regiunea gîtului, care au fost produse prin acțiunea traumatică a unui (unor) obiect contodont dur, posibil în timpul și circumstanțele indicate în ordonanță, și se califică la vătămări corporale neînsemnate.

Art.2 al Legii cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie nr.45 din 01 martie 2007, prin Violență psihologică – se înțelege: impunere a voinței sau a controlului personal, provocare a stării de tensiune și de suferință psihică prin ofense, luare de derâdere, injurie, insultare, poreclire, șantajare, distrugere demonstrativă a obiectelor, prin amenințări verbale, prin afișare ostentativă a armelor sau prin lovire a animalelor domestice; neglijare; implicare în viața personală; acte de gelozie; impunere a izolării prin detenție, inclusiv în locuința familiară; izolare de familie, de comunitate, de prieteni; interdicere a realizării profesionale, interdicere a frecventării instituției de învățămînt; deposedarea de acte de identitate; privare intenționată de acces la informație; alte acțiuni cu efect similar.

Potrivit raportului de evaluare psihologică, copilul minor manifestă frică și teamă față de tatăl său și îl vede ca o persoană dominant și agresivă, astfel se constată că ultimului i-a fost provocat suferință psihică.

3.3.2. La 20.10.2018 Seu Daniela a înaintat o cerere potrivit căreia, “deoarece fiul _____ nu a atins vârsta de 18 ani și are capacitate de exercițiu limitată și este incapabil de a-și exercita drepturile sale, a solicitat recunoașterea în calitate de reprezentant legal al victimei” (vol.1, f.d. - 24).

Prin ordonanța de recunoaștere în calitate de reprezentant legal din 20.10.2018, Seu Daniela a fost recunoscută în calitate de reprezentant legal (vol.1, f.d. - 25), fiind ulterior audiată în privința circumstanțelor cauzei.

3.3.3. La 17.04.2019 procurorul în procuratura mun.Bălți C.Chirpii a înaintat demers către judecătorul de instrucție din cadrul Judecătoriei Bălți, Sediul Central, cu privire la audierea părții vătămate minore _____

În confirmarea necesității audierii lui _____ s-a anexat doar ordonanța de pornire a urmăririi penale din 05.04.2019.

La 07.05.2019, în cadrul ședinței de judecată s-au prezentat (potrivit procesului – verbal al ședinței de judecată): judecătorul – Oxana Mironov, grefierul – Palii Nicolae, procurorul – Carina _____

Chirpii, pedagogul – Ghirișcan Tatiana, minorul – _____, reprezentantul legal – Seu Daniela, intervievatorul – Adrian Păvăleanu, avocatul – Lucia Rusu.

Articolul 93 Codul de Procedură Penală stipulează: Probele

(1) Probele sînt elemente de fapt dobîndite în modul stabilit de prezentul cod, care servesc la constatarea existenței sau inexistenței infracțiunii, la identificarea făptuitorului, la constatarea vinovăției, precum și la stabilirea altor împrejurări importante pentru justa soluționare a cauzei.

(2) În calitate de probe în procesul penal se admit elementele de fapt constatate prin intermediul următoarelor mijloace:

1) declarațiile bănuیتului, învinuitului, inculpatului, ale părții vătămăte, părții civile, părții civilmente responsabile, martorului;

2) raportul de expertiză judiciară;

3) corpurile delictive;

4) procesele-verbale privind acțiunile de urmărire penală și ale cercetării judecătorești;

5) documentele (inclusiv cele oficiale);

6) înregistrările audio sau video, fotografiile;

7) constatările tehnico-științifice și medico-legale;

8) actele procedurale în care se consemnează rezultatele măsurilor speciale de investigații și anexele la ele, inclusiv stenograma, fotografiile, înregistrările și altele;

9) procesele-verbale de consemnare a rezultatelor investigațiilor financiare paralele și procesele-verbale de consemnare a opiniei organului de control de stat al activității de întreprinzător, emisă conform prevederilor art.2761 dacă nu a fost expusă într-un proces-verbal de control;

10) procesul-verbal de control, întocmit în cadrul controlului de stat asupra activității de întreprinzător, un alt act de control/administrativ cu caracter decizional, întocmit de un organ de control în rezultatul unui control efectuat conform legislației speciale în vigoare.

(3) Elementele de fapt pot fi folosite în procesul penal ca probe dacă ele au fost dobîndite de organele de control de stat, organul de urmărire penală, de organul de constatare sau de altă parte în proces, cu respectarea prevederilor prezentului cod.

(4) Datele de fapt obținute prin activitatea specială de investigații pot fi admise ca probe numai în cazurile în care ele au fost administrate și verificate prin intermediul mijloacelor prevăzute la alin.(2), în conformitate cu prevederile legii procesuale, cu respectarea drepturilor și libertăților persoanei sau cu restricția unor drepturi și libertăți autorizată de către instanța de judecată.

(5) Datele de fapt obținute de către echipele comune internaționale de efectuare a urmăririi penale pot fi admise ca probe numai în cazul în care au fost administrate prin intermediul mijloacelor de probă prevăzute la alin.(2).

Potrivit prevederilor art.94 CPP - Datele neadmise ca probe

(1) În procesul penal nu pot fi admise ca probe și, prin urmare, se exclud din dosar, nu pot fi prezentate în instanța de judecată și nu pot fi puse la baza sentinței sau a altor hotărîri judecătorești datele care au fost obținute:

1) prin aplicarea violenței, amenințărilor sau a altor mijloace de constrîngere, prin violarea drepturilor și libertăților persoanei;

2) prin încălcarea dreptului la apărare al bănuیتului, învinuitului, inculpatului, părții vătămăte, martorului;

3) prin încălcarea dreptului la interpret, traducător al participanților la proces;

4) de o persoană care nu are dreptul să efectueze acțiuni procesuale în cauza penală, cu excepția organelor de control și altor părți în proces prevăzute la art.93 alin.(3);

5) de o persoană care evident știe că intră sub incidența de recuzare;

6) dintr-o sursă care este imposibil de a o verifica în ședința de judecată;

7) prin utilizarea metodelor ce contravin prevederilor științifice;

8) **cu încălcări esențiale de către organul de urmărire penală a dispozițiilor prezentului cod;**

9) fără a fi cercetate, în modul stabilit, în ședința de judecată;

10) de la o persoană care nu poate recunoaște documentul sau obiectul respectiv, nu poate confirma veridicitatea, proveniența lui sau circumstanțele primirii acestuia;

11) prin provocarea, facilitarea sau încurajarea persoanei la savîrșirea infracțiunii;

12) prin promisiunea sau acordarea unui avantaj nepermis de lege.

(2) Constituie încălcare esențială a dispozițiilor prezentului cod, la administrarea probelor, violarea drepturilor și libertăților constituționale ale persoanei sau a prevederilor legii procesuale penale prin privarea participanților la proces de aceste drepturi sau prin îngrădirea drepturilor garantate, fapt care a influențat sau a putut influența autenticitatea informației obținute, a documentului sau a obiectului.

(3) Datele administrate cu încălcările menționate la alin.(1) pot fi utilizate ca probe care confirmă faptul încălcărilor respective și vinovăția persoanelor care le-au admis.

(4) Plîngerile depuse în cursul procesului și hotărîrile procesuale adoptate nu constituie probe ale vreunor circumstanțe care au importanță în cauza respectivă, ele fiind doar o dovadă a faptului că a fost depusă o plîngere și a fost adoptată o hotărîre.

(5) Prevederile alin.(1)-(4) se aplică în mod corespunzător și probelor obținute în temeiul probelor menționate la alin.(1)-(4), cu excepția cazului în care probele derivate se bazează pe o sursă independentă sau ar fi fost descoperite inevitabil.

Prin urmare, instanța de judecată, urmează să aprecieze legalitatea audierii așa zisei părți vătămate minore , în condițiile art.110/1 CPP, din punct de vedere al admisibilității lor, în contextul în care aceste probe au fost administrate în faza de urmărire penală cu încălcarea normei de procedură penală, lipsind - **ORDONANȚA DE RECUNOAȘTERE A PĂRȚII VĂTĂMATE** –

3.3.4. La caz elementul constitutiv a violenței în familie prevăzu de art. 201/1 alin.(1) lit. b) din Codul penal constă în faptul că, violența în familie, adică acțiunea intenționată comisă de un membru al familiei asupra altui membru al familiei, manifestată prin izolare, intimidare în scop de impunere a voinței sau a controlului personal asupra victimei.

Deci inculpatului i-i este imputată comiterea infracțiunii prevăzute de art.201/1 alin.(1) lit.b) Cod Penal și anume acțiuni care a fost comisă în privința feciorului minor

Articolul 59. Partea vătămată

(1) Parte vătămată este considerată persoana fizică sau juridică căreia i s-a cauzat prin infracțiune un prejudiciu moral, fizic sau material, recunoscută în această calitate, conform legii, cu acordul victimei. Minorul căruia i s-a cauzat prejudiciu prin infracțiune va fi considerat parte vătămată fără acordul său.

(2) Recunoașterea ca parte vătămată se efectuează prin **ORDONANȚA** organului de urmărire penală, imediat după stabilirea temeiurilor de atribuire a unei asemenea calități procesuale.

(3) În cazul în care, după recunoașterea persoanei ca parte vătămată, s-au constatat circumstanțe care atestă lipsa cauzării prejudiciului, organul de urmărire penală încetează participarea acestei persoane ca parte vătămată în procedura respectivă prin ordonanță motivată.

Articolul 60. Drepturile și obligațiile părții vătămate

(1) Partea vătămată dispune de următoarele drepturi:

- 1) să cunoască esența învinuirii;
- 2) să facă declarații și explicații;
- 3) să prezinte documente și alte mijloace de probă pentru a fi anexate la dosarul penal și cercetate în ședința de judecată;
- 4) să ceară recuzarea persoanei care efectuează urmărirea penală, judecătorului, procurorului, expertului, interpretului, traducătorului, grefierului;
- 5) să facă obiecții împotriva acțiunilor organului de urmărire penală sau instanței de judecată și să ceară includerea obiecțiilor sale în procesul-verbal al acțiunii respective;
- 6) să ia cunoștință de toate procesele-verbale ale acțiunilor procesuale la care a participat, să ceară completarea lor sau includerea obiecțiilor sale în procesul-verbal respectiv;
- 7) să ia cunoștință de materialele cauzei penale din momentul încheierii urmăririi penale și să noteze orice informații din dosar;
- 8) să participe la ședința de judecată, inclusiv la examinarea materialelor cauzei;
- 9) să pledeze în dezbateri judiciare privitor la prejudiciul cauzat;
- 10) să fie informată de ofițerul de urmărire penală sau, după caz, de procuror despre toate hotărîrile adoptate care se referă la drepturile și interesele sale, să primească gratuit, la solicitarea sa, copii de pe aceste hotărîri, precum și de pe hotărîrea de încetare sau clasare a procesului în cauza respectivă, de neîncepere a urmăririi penale, copia de pe sentință, decizie sau de pe o altă hotărîre judecătorească definitivă;

11) să depună plângeri împotriva acțiunilor și hotărârilor organului de urmărire penală, precum și să atace hotărârea instanței privitor la prejudiciul cauzat;

12) să retragă plîngerile depuse de ea sau de reprezentantul său, inclusiv plîngerile împotriva acțiunilor interzise de lege săvîrșite împotriva sa;

121) să apeleze la un mediator în condițiile legii;

13) să se împace cu bănuitul, învinuitul, inculpatul în cazurile prevăzute de lege;

14) să facă obiecții asupra plîngerilor altor participanți la proces, care i-au fost duse la cunoștință de către organul de urmărire penală sau despre care a aflat în alte împrejurări;

15) să participe la judecarea cauzei pe cale ordinară de atac;

151) să exercite căile de atac împotriva hotărârilor judecătorești;

16) să-i fie compensate cheltuielile suportate în cauza penală și să i se repare prejudiciul cauzat în urma acțiunilor nelegitime ale organului de urmărire penală;

17) să i se restituie bunurile ridicate de organul de urmărire penală în calitate de mijloace de probă sau prezentate de ea însăși, precum și bunurile ce îi aparțin și au fost ridicate de la persoana care a săvîrșit acțiunea interzisă de legea penală, să primească în original documentele care îi aparțin;

18) să fie reprezentată de un avocat ales, iar dacă nu are mijloace pentru a plăti avocatul, să fie asistată, în condițiile legii, de un avocat care acordă asistență juridică garantată de stat;

19) să sesizeze procurorul ierarhic superior sau, după caz, instanța de judecată despre încălcarea termenului rezonabil.

(11) Partea vătămată recunoscută în infracțiunile de tortură, tratamente inumane sau degradante este supusă expertizei judiciare asupra stării psihice sau fizice dacă nu a fost supusă expertizei judiciare în condițiile art.58.

(12) Partea vătămată în cauzele penale privind infracțiuni cu caracter sexual, privind violența în familie, privind traficul de persoane sau privind traficul de copii dispune, de asemenea, de următoarele drepturi:

1) să fie informată cu privire la serviciile de suport de care poate beneficia (asistență medicală, consiliere psihologică, servicii de adăpost, asistență juridică), subiecții care acordă aceste servicii și condițiile generale de acordare a acestora;

2) să fie asistată, în condițiile legii, de un avocat care acordă asistență juridică garantată de stat;

3) să fie însoțită de o persoană de încredere, alături de avocatul său, la toate cercetările, inclusiv la ședințele de judecată închise;

4) să fie audiată în prezența unui avocat, în condiții de respectare a demnității și intimității;

5) să refuze, în condițiile legii, confruntarea cu bănuitul, învinuitul sau inculpatul.

(2) Partea vătămată este obligată:

1) să se prezinte la citarea organului de urmărire penală sau a instanței judecătorești;

2) să facă declarații la cererea organului de urmărire penală sau a instanței judecătorești;

3) să prezinte, la cererea organului de urmărire penală, obiecte, documente și alte mijloace de probă de care dispune, precum și mostre pentru cercetare comparativă;

4) să accepte a fi supusă examinării corporale la cererea organului de urmărire penală în cauza privind comiterea în privința sa a unei infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave;

5) la cererea organului de urmărire penală, să fie supusă unei expertize judiciare, în condiții de ambulator, pentru a se verifica capacitatea de a înțelege just circumstanțele care au importanță pentru cauză și de a face declarații juste în privința lor, în cazul în care sînt temeieri verosimile de a pune la îndoială asemenea capacități;

6) să se supună dispozițiilor legitime ale reprezentantului organului de urmărire penală și ale președintelui ședinței de judecată;

7) să respecte ordinea stabilită în ședința de judecată.

(3) Partea vătămată are și alte drepturi și obligații prevăzute de prezentul cod. Partea vătămată poate oricînd să renunțe la această calitate procesuală.

(4) Partea vătămată beneficiază de drepturile sale și își exercită obligațiile personal sau, dacă legea permite, prin reprezentanți. În cazul în care parte vătămată este un minor sau o persoană iresponsabilă, drepturile acesteia sînt exercitate de reprezentanții ei legali în modul prevăzut de prezentul cod.

(4/1) Examinarea corporală, precum și prelevarea mostrelor de eliminări ale corpului sau a altor mostre biologice de la partea vătămată fără acordul ei pot fi efectuate doar cu autorizarea

judecătorului de instrucție. Aceste acțiuni nu pot fi întreprinse în locurile sau circumstanțele în care există riscul traumatizării părții vătămate sau riscul violării drepturilor omului.

(5) Partea vătămată este audiată în condițiile prevăzute de prezentul cod pentru audierea martorului. Partea vătămată minoră este audiată în condițiile art.110/1.

Făcînd analiză materialului probatoriu prezentat de partea acuzării instanța de judecată constată: Potrivit rechizitoriului în calitate de partea vătămată figurează partea vătămată

Acuzarea probează culpabilitatea lui Rotaru Igor în baza art.201/1 alin.(1) lit.b) CP RM, axîndu-se pe declarațiile părții vătămate care a fost audiată în condițiile art.110/1 CPP.

Din analiza materialului probatoriu prezentat instanței de judecată instanța de judecată nu a regăsit actul procedural prin care să fie recunoscută în calitate de parte vătămată, în acest sens, lipsește ordonanța de recunoașterea în calitate de partea vătămată deși prevederile art.59 alin.(2) CPP, în mod obligatoriu, condiție expresă că recunoașterea în calitate de parte vătămată are loc doar odată cu emiterea ordonanței de recunoașterea în calitate de parte vătămată, de către ORGANUL DE URMĂRIRE PENALĂ.

Ori prevederile art.59 alin.2 CPP expres prevăd că - Recunoașterea ca parte vătămată se efectuează prin ordonanța organului de urmărire penală, imediat după stabilirea temeiurilor de atribuire a unei asemenea calități procesuale, însă, un asemenea act procedural lipsește la materialele cauzei fapt ce stîrnește dubii referitor la legalitatea și temeinicia audierii lui în calitate de partea vătămată din moment în care lipsește actul prin care acesta urma să fie recunoscută și anume lipsește ordonanța de recunoașterea în calitate de parte vătămată care este un act obligatoriu prevăzut de art.59 alin.(2) CPP, deci, partea acuzării la momentul audierii lui a ignorat prevederile art.59 alin.(2) CPP, neexistînd un act procesual de recunoaștere în această calitate de parte vătămată.

Articolul 251 CPP Încălările care atrag nulitatea actelor procedurale

(1) Încălcarea prevederilor legale care reglementează desfășurarea procesului penal atrage nulitatea actului procedural numai în cazul în care s-a comis o încălcare a normelor procesuale penale ce nu poate fi înlăturată decît prin anularea acelu act.

(2) Încălcarea prevederilor legale referitoare la competența după materie sau după calitatea persoanei, la sesizarea instanței, la compunerea acesteia și la publicitatea ședinței de judecată, la participarea părților în cazurile obligatorii, la prezența interpretului, traducătorului, dacă sînt obligatorii potrivit legii, atrage nulitatea actului procedural.

(3) Nulitatea prevăzută în alin.(2) nu se înlătură în nici un mod, poate fi invocată în orice etapă a procesului de către părți, și se ia în considerare de instanță, inclusiv din oficiu, dacă anularea actului procedural este necesară pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei.

(4) Încălcarea oricărei alte prevederi legale decît cele prevăzute în alin.(2) atrage nulitatea actului dacă a fost invocată în cursul efectuării acțiunii – cînd partea este prezentă, sau la terminarea urmăririi penale – cînd partea ia cunoștință de materialele dosarului, sau în instanța de judecată – cînd partea a fost absentă la efectuarea acțiunii procesuale, precum și în cazul în care proba este prezentată nemijlocit în instanță.

Pentru ca un act să fie lovit de nulitate, art.251 CPP, este necesar cumularea a trei condiții:

1. Să fie încălcată o normă ce reglementează desfășurarea procesului penal;
2. Norma încălcată să aducă o vătămare;
3. Încălcarea normei procesual penale să nu poată fi înlăturată decît prin anularea acelu act.

Instanța de judecată ține să menționeze că efectul de invaliditare produs de nulitate - indiferent de forma în care intervine - nu se oprește la desființarea juridică a actului viciat, ci iradiază datorită legăturii existente între diferite acte procesuale.

Astfel, cînd un act este declarat nul, el atrage și nulitatea actelor anterioare, concomitente sau posterioare, față de care această nulitate se impune prin legătura causală.

În acest sens instanța de judecată reține că efectele nulității se vor răsfrînge în unele cazuri și asupra altor acte procesuale întocmite în mod valabil și anterior survenirii violării legii.

Invalidarea unor acte procesuale anterioare se va produce în cazurile cînd actul posterior nu poate fi refăcut în mod valabil decît prin refacerea unor acte procesuale anterioare, de care este legat într-o unitate juridică funcțională inadmisibilă. În această ipoteză vătămarea actului posterior se resfrînge prin firea lucrurilor și asupra actelor anterioare, tocmai datorită acestei unități funcționale și intercondiționării reciproce.

Raportînd normele enunțate mai sus la cazul din speță instanța de judecată ajunge la concluzia abaterii, de către acuzatorul de stat, judecătorul de instrucție și anume a audiat pe minorul

în calitate de partea vătămată fără a fi fost atribuită această calitate procesuală, de parte vătămată, lipsind de drepturile și obligațiile prevăzute de art.60 CPP, pe care le poate avea în cadrul unui proces penal.

Câtă vreme vătămarea aduce atingere principiilor fundamentale ale procesului penal este firesc ca toți cei interesați în aflarea adevărului și la respectarea legii să poată invoca nulitatea absolută și să provoace desființarea actelor lovite de o astfel de nulitate, în vederea refacerii lor în condițiile legii.

Potrivit exigențelor unui proces echitabil în sensul art.6 din CEDO privind eficacitatea procesului penal implică necesitatea unei motivații corespunzătoare a actelor judiciare.

Atît organul de urmărire penală cît și procurorul are în consecință obligația de a proceda la o examinare efectivă a procesului penal.

Astfel un argument a cărui influență poate fi decisivă pentru soluția în speță, necesită „*un răspuns specific și explicit*„ (Van de Hurk versis Olanda, Ruiz Torja and Hiro Balani versus Spania).

Procurorul și organul de urmărire penală, fără a ține cont de prevederile legale și ignorînd dispozițiile art.59 alin.(2) CPP, a purces la audierea lui în calitate de partea vătămată în condițiile speciale prevăzute de art.110/1 CPP.

Legea procesual penală este îndreptată nu doar spre respectarea drepturilor procesuale a persoanei atrasă la răspundere penală, unul dintre cele fundamentale fiind stipulat la art.119 CPP accesul la justiție și spre apărarea intereselor legitime ale persoanei ce se pretind a fi victimele infracțiunii.

În contextul celor expuse mai sus, instanța ține să menționeze că procurorul urmează să verifice plenitudinea investigațiilor întreprinse de OUP în vederea constatării pertinentei cazului din speță.

În acest context, luînd în considerație jurisprudența CEDO urmează a fi de menționat că în cauza Ruiz Torija vs.Spania, Curtea a constatat că *omisiunea instanțelor naționale de a se pronunța în privința obiecției reclamantului a violat art.6 al Convenției.*

În cauza Fomin vs Moldova, cererea nr.36755/06, Curtea a statuat că, „*rolul unei decizii motivate trebuie să demonstreze părților că ele au fost auzite. Mai mult ca atît, o decizie motivată oferă părților posibilitatea de a o contesta, precum și posibilitatea ca decizia să fie revizuită de către o instanță de recurs. Doar prin adoptarea unei decizii motivate poate avea loc un control public al administrației Justiției (c.f. Hirvisaari vs Finland, nr.49684/09, paragraf 30, 27.09.2001)*”.

Dat fiind faptul că, ineficiența anchetei poate crea impresia de toleranță oficială manifestată de autoritățile care nu apreciază în deplinătate seriozitate și întinderea problemei motiv pentru care instanța va sesiza Curtea Constituțională în vederea expunerii dacă condiția prevăzută de art.59 alin.(2) CPP, este suficientă (recunoașterea în calitate de parte vătămată are loc numai la faza de urmărire penală) sau nu.

Astfel, autoritățile de stat urmează să se expună motivat asupra deciziilor adoptate, la adoptarea deciziilor trebuie să indice motivele pe care se fondează pentru a permite părților să utilizeze orice drept de recurs. Curtea a conchis deseori asupra unei încălcări a articolului 6.1 din motiv că autoritățile la emiterea hotărîrilor nu expun motivele deciziilor emise (Garcia Ruiz c Spaniei, Helle c Finlandeei).

Autoritățile statului au obligația de a efectua o anchetă efectivă iar ca rezultat să adopte o soluție corectă și legală pe caz, cea ce nu rezultă din procesul penal.

Cu referire la norma enunțată, orice persoană are dreptul la judecarea pricinii în mod echitabil, ceea ce implică inclusiv o procedură contradictorie și egalitatea armelor în proces. Respectarea principiului egalității armelor presupune că fiecare participant în proces trebuie să obțină o posibilitate rezonabilă de a-și prezenta argumentele sale într-o situație egală în raport cu adversarul său, astfel încât între părți să se mențină un echilibru corect, fapt ce determină constatarea încălcărilor care au avut loc la instrumentarea cauzei penale.

În situația creată instanța de judecată nu poate admite probele care au fost admis cu încălcări de procedură penală ori acestea probe urmează să fie declarate nule și nu pot fi puse la baza sentinței de condamnare.

Din moment în care audierea părții vătămate minore, în condițiile art.110/1 CPP urmează a fi lovit de nulitate, fiindcă au fost efectuate cu încălcarea prevederilor art.59 alin. alin.(2), art.60 și art.77 CPP.

Din conținutul normei prevăzută la art.59 alin.(2) CPP recunoașterea în calitate de partea vătămată are loc doar la etapa urmăririi penale și instanța din oficiu nu poate emite hotărârire de recunoașterea în calitate de partea vătămată erorile judiciare omise de partea acuzării comise la etapa instrumentării cauzei nu pot fi reparate de către instanța de fond care examinează nemijlocit cauza penală și acestea acțiuni urmează a fi lovite de nulitate.

Articolul 110/1. Audierea martorului minor

(1) Audierea martorului minor în cauzele penale privind infracțiuni cu caracter sexual, privind traficul de copii sau violența în familie, precum și în alte cazuri în care interesele justiției sau ale minorului o cer, în condițiile art.109 alin.(5), se va efectua de către judecătorul de instrucție în spații special amenajate, dotate cu mijloace de înregistrare audio/video, prin intermediul unui intervievator. Audierea minorului se va efectua în termene restrânse.

(2) Martorul minor și intervievatorul se vor afla în camera de audiere separați de judecătorul de instrucție și de celelalte persoane participante la această acțiune procesuală.

(3) În camera de vizualizare se vor afla judecătorul de instrucție, procurorul, apărătorul bănuțului sau al învinuțului, psihologul, grefierul, reprezentantul legal al minorului supus audierii, reprezentantul legal al părții vătămate și, după caz, alte persoane în condițiile legii. Participanții la audiere vor adresa întrebări judecătorului de instrucție, care le va transmite intervievatorului în mod verbal, prin intermediul dispozitivelor tehnice, sau în scris, în timpul unei pauze.

(4) În caz de necesitate, intervievatorul își rezervă dreptul de a reformula întrebările dacă acestea au fost formulate într-un mod care poate trauma martorul minor, însă fără a schimba esența lor.

(5) Audierea martorului minor trebuie să se efectueze în așa mod încât să se evite producerea oricărui efect negativ asupra stării psihice a acestuia.

(6) Martorul minor care la data audierii nu a împlinit vârsta de 14 ani i se va atrage atenția că trebuie să spună adevărul.

(7) Declarațiile martorului minor audiat în condițiile prezentului articol se înregistrează prin mijloace audio și video și se consemnează integral într-un proces-verbal întocmit în conformitate cu art.260 și 261. Judecătorul de instrucție sigilează suportul informațional pe care a fost înregistrată declarația martorului și îl păstrează în original împreună cu copia de pe procesul-verbal al audierii. O copie a înregistrării audio/video și procesul-verbal al audierii se anexează la dosarul penal. În termen de 3 zile din momentul audierii sau nu mai târziu de ziua în care învinuțitul s-a prezentat ori a fost adus în mod silit, organul de urmărire penală va aduce la cunoștința bănuțului sau învinuțului procesul-verbal al audierii martorului minor și copia înregistrării audio/video a acesteia, fapt pe marginea căruia se întocmește un proces-verbal.

(8) Dacă bănuțul sau învinuțitul dorește să-i adreseze întrebări martorului minor, în baza unei cereri motivate este organizată o audiere suplimentară în condițiile prezentului articol. Audierea repetată a minorului trebuie evitată în măsura în care acest lucru este posibil.

(9) Dacă în momentul audierii nu era identificat un bănuț, după identificarea persoanei și atribuirea acesteia a statutului de bănuț, în cel mai scurt timp posibil organul de urmărire penală aduce la cunoștința bănuțului sau a apărătorului acestuia procesul-verbal al audierii, prezentându-i și copia înregistrării audio/video a acesteia. Dacă bănuțul sau apărătorul acestuia dorește să adreseze întrebări minorului, în baza unei cereri motivate se organizează audierea suplimentară a minorului, în condițiile prezentului articol.

Articolul 59. Partea vătămată

(1) Parte vătămată este considerată persoana fizică sau juridică căreia i s-a cauzat prin infracțiune un prejudiciu moral, fizic sau material, recunoscută în această calitate, conform legii, cu acordul victimei. Minorul căruia i s-a cauzat prejudiciu prin infracțiune va fi considerat parte vătămată fără acordul său.

În cadrul urmăririi penale, cerere din partea lui _____ de recunoaștere în calitate de parte vătămată nu este necesar, legislatorul a prevăzut această situație, însă, - Recunoașterea ca parte vătămată se efectuează prin **ordonanța organului de urmărire penală.**

Organul de urmărire penală (după caz procurorul) are obligația să cheme victima și să-i explice dreptul de a se constitui în calitate de parte vătămată. Neîndeplinirea acestei îndatoriri se apreciază ca încălcarea dreptului la apărare și a accesului liber la justiție.

Din dispoziția alin.(2) art.59 CPP, se poate de concluzionat că: **în faza judecării partea vătămată nu poate fi recunoscută.**

La cazul din speța dată, , în cadrul urmăririi penale, nu a fost recunoscut în calitate de parte vătămată, prin ce se încalcă dreptul ultimului la apărare și accesul liber la justiție.

Coroborînd normele enunțate mai sus cu cazul din speță instanța de judecată nu va putea admite proba și anume, procesul-verbal de audierea părții vătămate minore în condițiile art.110/1 CPP, din moment în care au fost constatate multiple încălcări de procedură ce ține de **RECUNOAȘTEREA ÎN CALITATE DE PARTE VĂTĂMATĂ**, audierea acesteia și din moment în care au fost constatate încălcări de procedură nici declarațiile părții vătămate minore nu pot fi admise în calitate de probe și instanța de judecată la adoptarea hotărârii nu poate lua la bază așa cum acestea declarații sunt lovite de nulitate.

V – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

Admiterea prezentei excepții de neconstituționalitate ridicată în dosarul 1-664/2019.

Exercitarea controlului constituționalității a unor prevederi din Art.59 alin.(2) CPP, care prevede că, **recunoașterea ca parte vătămată se efectuează prin ordonanța organului de urmărire penală**, în vederea corespunderii ingerinței art.4, 7, 8, 16, 20, 23, 26, 54, 114, 115 din Constituția Republicii Moldova.

Scopul prezentei sesizări este de a exclude o interpretare extensivă a prevederilor codului de procedură penală.

VI – DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

VII - LISTA DOCUMENTELOR

a) Încheierea de ridicare a excepției de neconstituționalitate.

b) Cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate din art.59 alin.(2) CPP, care prevede că, **recunoașterea ca parte vătămată se efectuează prin ordonanța organului de urmărire penală**.

Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Locul .....

Data 30.06.23 .....

ÎN C H E I E R E
În numele Legii

09 iunie 2023
Judecătoria Bălți

mun.Bălți

Instanța compusă din:

Președintele ședinței, judecătorul - Ghenadie Eremciuc, greșier - Odainic Anna.

Cu participarea: procurorului – Natalia Bordei, reprezentantului legal – Suhaci Viorica, avocatul părții vătămate – Ciuru Igor, inculpatului - Rotari Igor Tudor, avocatului – Tatiana Guțu, examinând în ședință publică cauza penală de învinuire a lui Rotari Igor Tudor în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 201/1 alin.(1) lit.b) Cod penal,

a c o n s t a t a t :

1. La 01.10.2019 în adresa Judecătoriei Bălți spre examinare a parvenit cauza penală de învinuire a lui Rotari Igor Tudor în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 201/1 alin.(1) lit.b) Cod penal.

2. În ședința de judecată din 09.06.2023, instanța din oficiu a declarat că ridică excepția de neconstituționalitate a dispoziției prevederilor art. 59 alin.(2) CPP.

3. În conformitate cu art.39 al.(4) CPP RM, dacă în procesul judecării pricinii se constată că norma de drept ce urmează a fi aplicată sau care a fost deja aplicată este în contradicție cu prevederile Constituției Republicii Moldova, iar controlul constituționalității actului normativ este de competența Curții Constituționale, instanța de judecată formulează o sesizare a Curții Constituționale pe care o transmite prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

4. Conform Hotărârii Curții Constituționale nr.2 din 09.02.2016, pentru interpretarea art.135 al.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova, excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu.

5. Înalta Curte a statuat că, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza, în temeiul aplicării directe a art.135 al.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova.

6. Totodată, judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la art.135 al.(1) lit.a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

7. În conformitate cu art.art.39 alin.(4) CPP, art.135 al.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova RM, art.7 CPP, instanța de judecată

d i s p u n e :

A ridica excepția de neconstituționalitate a dispoziției prevederilor art. 59 alin.(2) Cod de procedură penală.

Se remite conform competenței Curții Constituționale, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a dispoziției prevederilor art. 59 alin.(2) Cod de procedură penală.

Procesul penal de învinuire a lui Rotari Igor Tudor în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 201/1 alin.(1) lit.b) Cod penal, se suspendă.

Încheierea este definitivă.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Ghenadie Eremciuc